

Euractiv.cz | 31. 10. 2011

Lobbing je pro fungování demokracie zcela zásadní a je třeba jej zbavit negativní nálepky, kterou mu občané v ČR přisuzují. Odborníci na konferenci, kterou iniciovaly firmy sdružené v Americké obchodní komoře, zároveň upozornili, že bez změny přístupu společnosti k dodržování pravidel, není naděje na zásadní změnu příliš velká.

Lobbing jako aktivita, kterou se zájmové skupiny snaží ovlivnit podobu zákonů a dalších právních norem, je pro fungování demokracie nepostradatelný. Na konferenci, která se v úterý 25. října uskutečnila v Senátu, se na tom shodli politici, zástupci firem i neziskového sektoru.

Slovo lobbing je podle nich třeba očistit. Občané by jej měli přestat vnímat jako něco nekalého a naopak jej začít chápat jako legitimní aktivitu, jejímž prostřednictvím může legislativní proces ovlivnit nejen úzká skupina vyvolených, ale prakticky jakákoli zájmová skupina.

„Proč je lobbing správný?,“ ptá se **Ondřej Šrámek**, PA manager ze společnosti Knauf Insulation. „Uvědomte si, že nejmenší jednotka v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky – poslanecký klub – má nyní nejvýš kolem 50 členů. Poslanci přitom musí obsáhnout veškerou legislativu, která sněmovnou prochází,“ vysvětluje. Při tisícovkách návrhů, které ročně sněmovna projednává, „je objektivně nemožné, aby se v tom poslanci mohli vyznat“.

Podle Šrámků lze lobbyisty přirovnat k poradcům, které politici nemusí platit, a přesto od nich dostávají potřebné informace. To, že někdy jsou podněty od lobbyistů jednostranně zaměřené, je podle něj přitom v naprostém pořádku. „Nemusí to být záměr, ale 'profesní slepota', a je na politikovi, aby se s tím vypořádal. Jednostrannost navíc může vyvážit tím, že si vyžádá názory jiných zájmových skupin“.

Cesta k regulaci

Zatím k poslednímu pokusu o zavedení zákonné regulace lobbingu v Česku došlo koncem roku 2009 ([EurActiv 2.10.2009](#)). Materiál, který tehdy iniciovali sociálnědemokratičtí poslanci Bohuslav Sobotka a Jeroným Tejc, a v přepracované verzi z roku 2010 (

[EurActiv 25.1.2010](#)

) také Ondřej Liška ze Strany zelených či zástupci Transparency International, skončil ale ve sněmovním koši.

Regulace lobbingu se pak znovu objevila v koaliční smlouvě Nečasovy vlády, kam ji prosadila nejmenší vládní strana Věci veřejné. Tématu se od začátku roku věnuje poslankyně Věcí veřejných **Lenka Andrýsová**, která ve spolupráci s neziskovými organizacemi letos na jaře uspořádala sérii [expertních kulatých stolů](#) k regulaci lobbingu. Návrhy, které od odborníků vzešly, nepočítají ani tak se samostatným zákonem, který by lobbing upravoval, jako spíš s úpravami v řadě stávajících norem, jakými jsou například jednací řády komor parlamentu, zákon o financování politických stran nebo zákon o střetu zájmů.

Za zpracování podnětů z expertní skupiny mělo být původně zodpovědné ministerstvo vnitra ([EurActiv 29.7.2010](#)

), ale agenda se na podzim přesunula na nově zřízený protikorupční výbor vedený šéfkou legislativní rady vlády Karolínou Peake (VV).

Jak očistit lobbing

Průzkum, který jako podklad pro zmíněné kulaté stoly připravil Sociologický ústav, ukázal, že 73 % dotázaných považuje lobbing za činnost vedoucí ke korupci.

Podobné závěry odhalil i [průzkum](#) zaměřený na české firmy, který v loňském roce zrealizovala konzultační agentura Fleishmann-Hillard ve spolupráci s EurActivem. V otázce, která se dotazovala na nejčastější asociace, jež si respondenti spojují s pojmem „lobbing“, byla nejčastěji zmiňovaným výrazem právě „korupce“.

Podle předsedy Strany zelených **Ondřeje Lišky** existují z tohoto stavu dvě cesty: „zprísňení formálních pravidel a dobrovolné uplatňování vyšších etických standardů, než od nás okolí vyžaduje“.

Jednou z cest, která může v budoucnu zbavit lobbing negativního obrazu, může být podle odborníků změna legislativy upravující financování politických stran a posílení její vymahatelnosti. Financování stran a jejich kampaní představuje podle amerického velvyslance **Normana L. Eisena**

„vstupní bránu k získání vlivu na rozhodovací proces“. V případě, že veřejnost nemá nad způsobem financování politických kampaní dohled, „právo přispívat k politickému procesu je v ohrožení,“ upozornil Eisen.

Zákon a kultivace zdola

Karel Müller z Vysoké školy ekonomické v této souvislosti upozornil, že pravidla upravující financování politických stran v České republice existují, ale neuplatňují se. Větší roli podle něj hrají neformální pravidla (klientelismus), která celý systém podlamují.

Situaci lze podle jeho mínění zlepšit úpravou legislativy (kdy ze zákona zmizí například ustanovení umožňující, aby kampaně financovali anonymní dárci), ale také například tlakem na zveřejňování informací na internetu. Nepostradatelný je podle něj v tomto ohledu i dohled ze strany médií, efektivní a nezávislé soudnictví a v neposlední řadě vzory, které ukazují, že se formálně nastavenými pravidly řídí.

„Legislativní regulace musí jít ruku v ruce s kultivací prostředí zdola,“ zdůraznil.

Přípravou zákonné úpravy financování politických stran se v současné době na ministerstvu vnitra zabývá tým pod vedením ředitele odboru všeobecné správy **Václava Henycha**. Ten v připravovaném materiálu zvažuje například zavedení otevřených účtů na kampaně politických stran. Tímto způsobem by veřejnost získala nejen přístup k informacím, kdo stranu finančně podpořil, ale také na co strana peníze použila.

Henychův tým uvažuje dále o posílení nezávislého auditu nad účetnictvím politických stran. Auditori by museli prokázat, že nejsou nijak na stranu napojeni. Zamýšlí se také nad vznikem orgánu, který by na uplatňování pravidel dohlížel. Dosud tuto roli vykonával výbor Poslanecké sněmovny, ale zástupce ministerstva upozorňuje, že takto strany kontrolují samy sebe.

Podle **Zdeňka Vilímka**, který má ve společnosti Coca Cola pro střední a severní Evropu na starosti oblast public affairs, ale žádné nové instituce zapotřebí nejsou. „Musíme posilovat ústavní instituce, ne budovat nové,“ zapochyboval o nutnosti vytvářet nové orgány.

Příprava návrhu v každém případě ještě není u konce. Čeká jej mezirezortní připomínkové řízení. Před tím se s ním však chce ještě seznámit (a opřipomínkovat jej) protikorupční výbor vlády.

Nazrál už čas?

Nad osudem návrhu zákona o financování politických stran ale visí otazníky. Není totiž jisté, jestli si navzdory programovému prohlášení vlády získá také odpovídající podporu.

„Vůle je malá, dokud to nebude schváleno, zůstávám skeptický,“ říká **Ondřej Liška**.

„Strašně nerad dělám zbytečné věci. Budeme usilovat o to, aby byl návrh alespoň v přijatelné formě schválen,“ dodává jeho autor Václav Henych.

„Hospodářská krize takové legislativě nahrává. To, jestli už pro ni doba uzrála, poznáme ale až ve chvíli, kde shnilé ovoce začne padat ze stromu,“ uzavírá Karel Müller z VŠE.

[Joomla SEO powered by JoomSEF](#)